Vélemény

AZ ELŐZETES ÁRVÍZI KOCKÁZATBECSLÉS, VESZÉLY- ÉS KOCKÁZATI TÉRKÉPEK, A KOCKÁZATKEZELÉSI TERVEK ELSŐ FELÜLVIZSGÁLATA

dokumentumokról

Véleményünket a www.vizeink.hu oldalra feltöltött dokumentumokról a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat részéről adjuk.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) végzi a 2007/60/EK Árvízi Irányelv előírásai szerinti az előzetes árvízi kockázatbecslés, veszély- és kockázati térképek, a kockázatkezelési tervek első felülvizsgálatát.

Ezzel kapcsolatosan jelenleg folytatódik az említett anyagokkal kapcsolatos társadalmi konzultáció, mely kapcsán a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat is felkérést kapott a fenti dokumentumok véleményezésre, észrevételei és javaslatai megadására.

Az ÁKKT2 vitaanyagai mellett egyidejűleg felkérést kaptunk a harmadik Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv vitaanyagainak véleményezésre is, felhívva a figyelmünket arra, hogy a két tervezést összehangoltan kell végezni.

Itt említjük meg, hogy az MBFSZ és jogelődje, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI) központi szakértőként úgy az első Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT1), mint a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv első és második felülvizsgálata (VGT2 és VGT3) előkészítői és tervezői munkájában is részt vett, függően a felkérés mértékétől. Mindemellett az MFGI felkért szakértői, a társadalmi, szakterületi, vagy térségi egyeztetéseken előadóként, vagy hozzászólásukkal támogatták a VGT1 és a VGT2 megvalósulását.

A két vitaanyagot elsősorban a fentiekben megadott szempontok szerint, különösen a VGT-k környezeti céljainak megvalósíthatósága szempontjából, valamint az MFGI illetékességi körébe tartozó szakterületek közül a felszín alatti vizeket befolyásoló hatások alapján értékeljük.

A szóban forgó két vitaanyag mellett áttekintettük a www.vizugy.hu honlapon található kapcsolódó részletesebb anyagokat is.

Jelen véleményünk az ÁKKT2 országos összefoglalójára, és az ahhoz kapcsolódó szöveges és térképes dokumentációkra vonatkozik. A VGT3 Vitaanyagával kapcsolatos észrevételeinket és megjegyzéseinket külön levélben közöljük.

Általánosságban a dokumentum jelentős és nagy volumenű előkészítő munka világos és áttekinthető összefoglalása.

Az anyagok átvizsgálása során 4 főbb témakört kiemelten is vizsgáltunk. Ezek:

1.) jelentősebb kavicsos medrű folyóink parti szűrésű vízbázisaira gyakorolt hatások

2.) a belvízi helyzetek kialakulásában, kezelésében a hidrogeológiai tényezők kezelése és

3.) A VGT3 vitaanyagában, az árvízi kockázatkezeléssel kapcsolatos témakörök bemutatása

4.) Az ÁKKT2 kapcsán a K+F feladatok keretében szükséges intézkedések

E négy témakörben a következő kiegészítéseket javasoljuk.

1.) Az ország ivóvízellátása szempontjából legjelentősebb parti szűrésű szakaszok védelme érdekében szükségesnek tartjuk a parti szűrést biztosító meder részletes állapotfelmérését, majd azon alapuló környezeti hatásvizsgálat elvégzését, minden az adott mederszakaszt közvetlenül érintő beavatkozás megkezdése előtt. Ezeket a tevékenységeket el kell végezni valamennyi érintett meglévő és távlati vízbázis védelme érdekében. Itt az anyagban az árvizek által okozott hatások mellett elsősorban a mederkotrások és folyószabályozási művekkel kapcsolatos beavatkozások hatásaira kell figyelemmel lenni, és nem csak a beavatkozással közvetlenül érintett szakaszokon, hanem a lehetséges alvízi és felvízi hatáskörzetekben is. Az árvizek által elöntött működő vízbázisok esetében a szűrőfelülettel nem rendelkező védőterületi részek szennyeződése jelenti a kockázatot

2.) A belvízi helyzetek kialakításában helyenként és időnként a felszín alatti vizeknek is jelentős szerepe van. Ezzel kapcsolatosan a 2015-ben már javasoltuk, hogy a belvízi kockázatokra kidolgozott térinformatikai alapú komplex értékelés mellett, fizikai alapú, összekapcsolt felszíni - felszín alatti numerikus modellezések rendszerbe állításával támogassák a belvízvédelmi és a VGT2 szerinti környezeti célok megvalósítását. Az elmúlt időszakban ezzel kapcsolatosan az MBFSZ elkészítette az említett modelleket és megadta a belvizek felszín alól származó hozam-értékeit is és erre az ÁKKT összefoglalóiban is megfelelő hivatkozás található. Mostani javaslatunk belvizek felszín alatti vizekből származó részének vízminőségi felmérésére vonatkozik, kiemelten a kedvezőtlen összetételt okozó alkotók vizsgálatára. Az ezekhez szükséges alapozó hidrogeológiai és geológiai szaktudás az MBFSZ-nél rendelkezésre áll, melyet a jövőben új forrásokkal rendelkező kiegészítő projektek keretében megfelelően be lehetne építeni e cél megvalósítása érdekében.

3.) A VGT3 Vitaanyagában „Árvízi veszélyeztetettség” fejezetrész már részletesen említi a partiszűrésű rendszereknél említett kockázatokat. Mindemellett felhívja a figyelmet a hazai karsztos területek víznyelőin keresztül árvízek és különösen a villámárvizek kapcsán jelentkező vízminőségi kockázatokra, melyek a forrásvízművek üzemeltetését veszélyeztetik.

4.) Mind az ország vízellátása szempontjából döntő fontosságú parti szűrésű rendszerek védelme, mind a belvízi helyzetekben felszínre kerülő kedvezőtlen összetételű vizek hatásvizsgálata, mind a karsztvízművek minőségi veszélyeztetésének kezelése esetében szükséges a mai kutatási módszerek, eszközök és eljárások által biztosított kutatást, fejlesztés. Ezeket a K+F feladatokat javasoljuk nevesíteni a tervben. A partiszűrésű rendszerek esetében lényeges, hogy csak olyan beavatkozást lehessen végezni az árvízvédelmi kockázatok kezelése során, mely a meglévő és potenciálisan szóba jövő mederszakaszok ökológiai, természetes víztisztítási folyamatait nem károsítják, illetve az eddig már károsodottakat javítják.

Javasoljuk, hogy a VGT3 „Árvízi veszélyeztetettség” fejezetét emeljék be az ÁKKT2 anyagba is. Javasoljuk továbbá, hogy az előző, VGT2 anyagban szereplő intézkedések közül "Az árvízi kockázatkezelés intézkedéstípusainak elemzése a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szempontjai szerint" című 8-17. mellékletből a parti szűrési vízbázisokra vonatkozó részt emeljék át az ÁKKT2 intézkedései listáját tartalmazó táblázatba.

Végül felhívjuk a figyelmet arra, hogy intézetünkben a Nemzeti Alkalmazkodási Központ számos tanulmányt készített és készít a klímaváltozással kapcsolatos kérdésekkel. Úgy véljük az árvízi és belvízi kockázatok előrejelzésénél is használható lehetne az itteni tudásbázis.